

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО

ПОГОДЖЕНО
Командувач Повітряних Сил
Збройних Сил України
генерал-полковник

[Signature]
Сергій ДРОЗДОВ

ЛВ
травня 2020 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Національного університету
оборони України імені Івана Черняхівського
генерал-лейтенант

[Signature]
Анатолій СИРОТЕНКО

травня 2020 року

ПРОГРАМА
КОМАНДНО-ШТАБНОГО КУРСУ ТАКТИЧНОГО РІВНЯ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ (L-2)

Форма навчання очна

Строк навчання 6 місяців

КИЇВ – 2020

ПЕРЕДМОВА

Командно-штабний курс тактичного рівня Повітряних Сил (КШКПС) – це навчальний курс для офіцерів Повітряних Сил Збройних Сил України.

Метою курсу є підготовка офіцерів для подальшого призначення на посади командирів батальйонів (дивізіонів, авіаційних ескадрилій), начальників родів військ і служб, офіцерів штабу, заступників командира бригад (полків) Повітряних Сил, офіцерів відділів (управлінь) повітряних командувань Повітряних Сил. Курс орієнтований на вивчення порядку роботи посадових осіб під час планування та ведення бойових дій бригади (полку), повітряного командування Повітряних Сил у операціях угруповань військ.

У програмі курсу міститься загальна інформація про курс та модулі, засвоєння яких є обов'язковою умовою для проходження курсу.

Науково-педагогічні та наукові працівники Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського готові надати повну підтримку слухачам КШКПС в отриманні можливостей навчатися і розвиватися як військовим професіоналам.

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КУРСУ	3
МЕТОДОЛОГІЯ КУРСУ	5
УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГРАМИ ТА ОЦІНЮВАННЯ СЛУХАЧІВ.....	9
II. СТРУКТУРА КУРСУ	11
III. БЮДЖЕТ ТА РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ	15
ЗВЕДЕНІ ДАНІ З БЮДЖЕТУ ЧАСУ НА НАВЧАЛЬНИЙ КУРС.....	15
РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ МІЖ КАФЕДРАМИ (ЦЕНТРАМИ) ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
IV. ПЛАН-ПРОГРАМА КУРСУ	20
МОДУЛЬ М1. ЗАСТОСУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
МОДУЛЬ М2. НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
МОДУЛЬ М3. ЛІДЕРСТВО.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
МОДУЛЬ М4. ПОВСЯКДЕННА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
V. ГРАФІК-КАЛЕНДАР КУРСУ	21
VI. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	22
VII. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	23
VIII. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КУРСУ

Тривалість курсу

КШКПС проводиться протягом 6 місяців.

Навчальні заняття проводяться у будні дні з понеділка до суботи (за винятком державних свят України).

Розрахункова тривалість курсу – 828 академічних годин (тривалість академічної години – 45 хвилин). Протягом навчального дня планується не більше 6 навчальних годин для проведення занять під керівництвом викладача. Під час проведення навчань, практичних занять за межами університету тривалість навчального дня може бути збільшена.

Для самостійної роботи слухачам курсу відводиться 348 навчальних годин.

Курс передбачає резерв часу (1 тиждень) для участі слухачів у важливих позапрограмних заходах, які спрямовані на участь у практичних заходах підготовки Повітряних Сил ЗС України.

Остаточне корегування програми відображується у розкладах занять на тиждень.

Розпорядок дня

Понеділок– П'ятниця	Субота
08.30 – 08.50 Час для вирішення адміністративних питань	08.30 – 08.50 Час для вирішення адміністративних питань курсу
09.00 – 09.45 – перша година	09.00 – 09.45 – перша година
09.50 – 10.35 – друга година	09.50 – 10.35 – друга година
10.50 – 11.35 – третя година	10.50 – 11.35 – третя година
11.40 – 12.25 – четверта година	11.40 – 12.25 – четверта година
12.40 – 13.25 – п'ята година	12.40 – 13.25 – п'ята година
13.30 – 14.15 – шоста година	13.30 – 14.15 – шоста година
14.15 – 15.15 Обід	
15.15 – 16.00 – перша година СамП	
16.05 – 16.50 – друга година СамП	
16.55 – 17.40 – третя година СамП	
17.40 – 19.00 Гнучкий робочий час (вільний графік) / самостійна підготовка*	15.15 – 19.00 Гнучкий робочий час (вільний графік) / самостійна підготовка*

* **Гнучкий робочий час (вільний графік)** може бути використаний для проведення інших навчальних та адміністративних заходів (час підготовки групи або вільний графік групи, додаткові заняття, вивчення рекомендованої літератури тощо).

Директор курсу може визначати пріоритети у проведенні заходів з 15.15 до 17.40 (з понеділка по п'ятницю). Такі заходи визначаються у розкладі занять на тиждень.

Освітні рамки

Освітній підхід КШКПС базується на методології активного навчання з дотриманням таких принципів:

Актуальність. Зміст навчання має бути безпосередньо пов'язаний з потребами, інтересами та особистими професійними питаннями слухачів.

Повага. Навчання краще досягається в середовищі, яке формують слухачі. Це середовище повинне: зменшити зовнішній вплив на слухачів; забезпечити повагу до усіх учасників освітнього процесу.

Відповідальність. Навчання може бути продуктивним лише при бажанні слухача вчитися. Курс повинен забезпечити слухачам можливість для того, щоб стати більш активними і відповідальними за своє власне навчання.

Взаємодія. Навчанню допомагає взаємодія з іншими, що, в свою чергу, сприяє співпраці, колективній роботі, підтримці та спрямовує слухачів до колективної роботи.

Реалізація. Слухачі повинні мати можливість закріплювати здобуті уміння та використовувати свої знання.

Президент курсу

Президент Курсу (ПК) є офіцером, обраним зі слухачів курсу. ПК – це “голос” слухачів, який представляє курс. ПК поширює інформацію для слухачів і виступає в якості координаційного центру у зборі корпоративного погляду курсу на важливі питання та передає думки академічному директору курсу (АДК). Він повинен доповідати про події на курсі. За відсутності ПК його обов'язки покладаються на командира першої навчальної групи.

Командир навчальної групи

Командир навчальної групи (КомНГ) – це слухач групи, обраний куратором групи спільно зі слухачами навчальної групи.

КомНГ має завдання:

зовнішні – надає допомогу куратору групи (КГ), ПК та АДК в адміністративних та інших запланованих питаннях;

внутрішні – несе відповідальність за внутрішнє життя навчальної групи: координація соціальних, спортивних та інших видів діяльності за межами програми курсу. КомНГ складає графік чергування чергових навчальної групи.

Черговий навчальної групи

Черговий навчальної групи (ЧНГ) призначається з офіцерів-слухачів відповідно до графіку. Черговий навчальної групи відповідає за своєчасність початку і завершення навчальних занять, внутрішній порядок у навчальній аудиторії. ЧНГ доповідає викладачу про готовність групи до проведення занять та попереджує викладача про час оголошення перерви та закінчення занять. По завершенні занять ЧНГ повинен забезпечити готовність аудиторії для інших занять.

Слухачі

Слухачі зобов'язані бути присутніми на всіх заходах курсу та готувати і своєчасно надавати усі визначені АДК, КГ, викладачами завдання. Можливість відсутності слухача на занятті визначається рішенням АДК за відповідним рапортом слухача.

Розклад занять на тиждень

Розклади занять на тиждень погоджується з АДК та заздалегідь видаються у навчальні групи.

МЕТОДОЛОГІЯ КУРСУ

Загальні положення

Методологія викладання навчального матеріалу КШКПС передбачає активну участь у навчанні та внесок усіх слухачів у загальні результати підготовки офіцерів. Результат підготовки слухачів КШКПС залежить від ефективності усіх видів навчальних занять, що вимагає від слухачів обміну знаннями, досвідом з іншими. Від слухачів вимагається критично мислити, досліджувати складні процеси і явища, готувати і презентувати результати індивідуальної та колективної роботи.

Основні матеріали курсу обговорюються на лекціях, під час дискусій, у роботі груп, а також під час захисту індивідуальних і групових проектів.

Форми навчання

Навчання на КШКПС відбувається у двох основних формах:

Самостійна підготовка. Слухачам надається час для індивідуальної підготовки до занять, роботи над завданнями. Така форма навчання вимагає від слухачів самостійно планувати і управляти своїм часом.

Важливе місце у самостійній підготовці відводиться читанню (підготовчому та додатковому).

1. Підготовче читання. Підготовче читання є обов'язковим читанням, яке має бути здійснене до проведення окремих лекцій та роботи у групі. Вважається необхідним забезпечити слухачів більш глибоким і збалансованим розумінням навчального матеріалу (очікується, що під час самостійної підготовки слухачі можуть прочитати і засвоїти приблизно 20 сторінок за 1 годину).

2. Додаткове читання. Додаткове читання вважається цінним для отримання додаткового розуміння окремих аспектів вивчення матеріалів курсу. Повний перелік літератури для додаткового читання засвоїти у відведений програмою час вкрай складно, тому слухачі повинні визначити пріоритети щодо додаткового читання на основі індивідуальних здібностей та особистих вимог до професійного зростання.

Навчальні заняття. Для активізації освітнього процесу, забезпечення обміну знаннями слухачі КШКПС працюють у кількох “групових форматах”.

Різні методи навчання потребують роботи в різних групах. Групи створюються максимально збалансованими за фаховими ознаками тощо:

1. **Курс.** До навчальних заходів може бути залучений весь курс. Основна мета роботи в такому складі – узагальнення інформації після проведення різних заходів освітньої діяльності.

2. **Навчальна група.** Слухачі курсу розділяються на навчальні групи з фіксованим складом на час навчання. Кожна навчальна група складається відповідно до спеціалізації слухачів. За кожною навчальною групою на весь час навчання закріплюється окрема навчальна аудиторія.

3. **Відділення.** Кожна навчальна група для проведення певних видів занять (командно-штабне навчання, воєнна гра тощо) може бути поділена на навчальні органи управління (управління бригад, повітряних командувань тощо). Слухачі призначаються для дій на посадах відповідно до розподілу посад, погодженими КГ.

Види занять

Під час проведення КШКПС використовуються такі види занять:

Вид занять (скорочення)	Опис
Лекція (Л)	Усне викладання (презентація, демонстрація) нового теоретичного матеріалу навчального матеріалу викладачем. Зазвичай завершується запитаннями та відповідями. Лекція спрямована на надання слухачам базових знань або розуміння з даної теми. Лекція є елементом курсу навчання, який охоплює основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни. Основна мета лекції – дати систематизовані основи наукових знань та практичного досвіду з навчальної дисципліни (окремої теми), сконцентрувати увагу на найбільш складних і актуальних питаннях навчального матеріалу. Лекція повинна мати проблемний характер, стимулювати активну пізнавальну діяльність тих, хто навчається, сприяти формуванню в них творчого мислення. Лекція, як правило, відповідає 1-му або 2-му рівням навчання.
Лекція-бесіда (Л-Б)	Презентація навчального матеріалу з активним залученням слухачів до навчального процесу. Передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією з метою зосередження уваги слухачів на найбільш важливих проблемах теми, яка вивчається. Лекція-бесіда має спонукати слухачів до обмірковування проблемної ситуації, появи інтересу до теми, самостійного або спільного з викладачем розв'язку проблемної ситуації. Лекція-бесіда спрямована на розвиток навичок всебічного та глибокого аналізу проблем з даної теми. Лекція-бесіда зазвичай відповідає 2-му або 3-му рівням навчання.
Лекція-дискусія (Л-Д)	Презентація навчального матеріалу, яка проводиться одним або декількома викладачами (запрошеними ораторами), після чого відбувається обговорення матеріалу лекції у групах. Висновки кожної групи представляються на пленарному засіданні з періодом запитань та відповідей. Лекція-дискусія спрямована на розвиток аналітичних навичок і більш глибоких знань з даної теми. Лекція-дискусія зазвичай відповідає 2-му або 3-му рівням навчання.
Групове заняття (ГЗ)	Викладач пояснювально-лекційним методом викладає новий матеріал, методом опитування контролює засвоєння слухачами раніше вивченого матеріалу і домагається його закріплення, методом творчих рекомендацій спрямовує самостійну працю слухачів. Групове заняття являє собою своєрідне об'єднання елементів лекції, семінарського та практичного занять. Після засвоєння теоретичних положень слухачі можуть приступати до виконання практичних завдань. Групове заняття зазвичай відповідає 2-му або 3-му рівням навчання.
Семінар (С)	Презентації результатів, які отримані в результаті індивідуальної або колективної роботи над задалегідь визначеними питаннями. Під головуванням викладача. Цей вид заняття дає слухачам можливість представити результати своїх проектів і отримати зворотний зв'язок. Мета – сприяння обміну думками, розвиток критичного мислення, досягнення вміння обмірковувати визначені питання. Семінар зазвичай відповідає 3-му або 4-му рівням навчання.
Круглий стіл (КС)	Бесіда (дискусія) з широким творчим обговоренням питань, що розглядаються, навколо проблемних питань з розглядом різнобічних думок та прийняттям узгоджених поглядів на їх вирішення. Метою круглого столу є підвищення рівня знань та досягнення єдності поглядів у учасників, які добре орієнтуються з питань, що вносяться на заняття, мають відповідний практичний досвід. Круглі столи використовуються також для обговорення окремих питань службової діяльності, обміну досвідом та його поширення, вироблення шляхів розв'язання виявлених проблем. Круглий стіл відповідає 3-му або 4-му рівням навчання.

Вид занять (скорочення)	Опис
Практичне заняття (ПЗ)	Засвоєння теоретичних положень шляхом індивідуального виконання спеціально сформульованих завдань та певних практичних вправ (прийомів, дій). Метою практичного заняття є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих в ході лекцій, семінарів, групових занять та самостійної роботи, формування відповідних навичок та умінь у проведенні оперативних (оперативно-тактичних) розрахунків, відпрацюванні оперативних документів, виконанні практичних завдань (вправ, нормативів тощо), своїх функціональних обов'язків за посадою та їх тренуванні. Практичне заняття з керівником зазвичай відповідає рівням навчання від 2-го до 6-го.
Групова вправа (ГВ)	Виконання слухачами обов'язків за певною посадою на фоні конкретної обстановки на основі вивченого раніше навчального матеріалу. Під час проведення ГВ слухачі можуть працювати поза звичайним розпорядком дня. Групові вправи зазвичай відповідають рівням навчання від 3-го до 6-го.
Роздільне штабне тренування (РШТ)	Початкова форма підготовки органів військового управління призначена для набуття й удосконалення кожною службовою особою практичних умінь і навичок у виконанні своїх функціональних обов'язків у складі центрів (відділів, груп) пункту управління та в порядку взаємозаміни. Роздільні штабні тренування проводяться після отримання відповідного рівня знань, умінь та навичок за результатами індивідуальної підготовки. У ході роздільних штабних тренувань, як правило, вивчаються питання щодо виконання функціональних обов'язків та проведення відповідних розрахунків під час планування операцій (бойових дій). Роздільне штабне тренування відповідає рівням навчання від 3-го до 4-го.
Командно- штабне навчання (КШН)	Вища та найважливіша форма навчання та перевірки органів військового управління, які проводяться з метою визначення рівня злагодженості та набуття органами військового управління необхідних оперативних спроможностей. Вони є комплексним заходом колективної підготовки органів військового управління і проводяться, як правило, після командно-штабних тренувань за темами, що містять в собі питання бойової і мобілізаційної готовності, підготовки і ведення операцій (бойових дій), управління військами (силами) та їх всебічного забезпечення. Під час проведення командно-штабних навчань ті, хто навчається, виконують весь комплекс своїх функціональних обов'язків у складі органів управління, в умовах створеної складної оперативної обстановки, яка безперервно розвивається і є характерною для сучасних операцій (бойових дій). Командно-штабне навчання зазвичай відповідає рівням навчання від 3-го до 6-го.

Рівні навчання

КШКПС спрямований на навчання в когнітивній (пізнавальній) галузі. Когнітивні та емоційні галузі свого часу були ідентифіковані доктором Беньяміном Блумом як засіб розмежування різних аспектів навчання.

Когнітивна область включає знання та розвиток інтелектуальних навичок. Блум розділив когнітивну область на шість основних категорій (таксономія Блума), щоб проілюструвати засоби прогресування навчання:

Рівень	Бажаний рівень навчання	Дієслова, які характеризують рівень	Пояснення
1 Знати	знання визначається як запам'ятовування (нагадування) раніше отриманої інформації	упорядковувати, визначати, копіювати, помічати, складати перелік, запам'ятовувати, називати, наказувати, розпізнавати, пов'язувати, нагадувати, повторювати, відтворювати, записувати	Знання – це визнання або відтворення відомої інформації
2 Розуміти	розуміти зміст інформаційних матеріалів	класифікувати, описувати, обговорювати, пояснювати, висловлювати, ідентифікувати, вказувати, знаходити, розпізнавати, звітувати, переглядати, повторювати, вибирати, перекладати	Розуміння означає, що дана інформація може бути перекладена іншими словами, що вимагає перекомпіляції змісту
3 Застосувати	можливість відтворювати інформацію в будь-якій ситуації, якщо це необхідно, і використовувати її природно без подальших інструкцій	застосовувати, вибирати, використовувати, писати, демонструвати, драматизувати, застосовувати, ілюструвати, тлумачити, діяти, практикувати, розраховувати, малювати, вирішувати	Застосування означає здатність використовувати знання в нових ситуаціях або для вирішення нових і невідомих проблем
4 Аналізувати	можливість розділити інформацію на її частини і пояснити зв'язок між цими частинами	аналізувати, оцінювати, критикувати, запитувати, обчислювати, тестувати, визначати категорії, порівнювати, диференціювати, розрізняти, відрізняти, вивчати	Аналіз є першим кроком до більш незалежного вирішення проблем для абсолютно нових і невідомих проблем.
5 Синтезувати	поєднати частини, щоб сформулювати нові структури (план операції, промова тощо)	організовувати, скликати, збирати, складати, конструювати, створювати, розробляти, формулювати, керувати, організовувати, планувати, готувати, пропонувати, встановлювати, писати	Синтез проводиться на основі результатів аналізу і закінчується формулюванням абсолютно нової єдності раніше невідомої інформації
6 Оцінити	бути в змозі прийняти рішення по справі, оцінюючи різні думки, поєднуючи використання, знання, розуміння, аналіз і синтез	визначати якість, сперечатися, оцінювати, додавати, обирати, порівнювати, захищати, підраховувати, судити, передбачати, вираховувати, вибирати, підтримувати, визначати вартість.	Оцінити , що рішення базується на явно сформульованих критеріях.

Куратор групи

Куратор групи (КГ) є викладачем, призначеним для конкретної групи, який відіграє основну роль у сприянні розвитку слухачів відповідно до цілей курсу. Роль КГ – наставник офіцерів-слухачів. КГ контролює та оцінює успішність слухачів.

КГ безпосередньо підпорядковується АДК.

Як правило, КГ призначається на час навчання. Приблизно в середині курсу ДК може розглянути можливість перепризначення КГ, якщо це вважатиметься необхідними для досягнення більшої об'єктивності у оцінці слухачів або для того, щоб дозволити слухачам сприймати різні стилі викладання.

КГ – каталізатор, який повинен надихати на роботу та бути джерелом професійного і людського досвіду, знань та навичок. КГ керуватиме групою на “мінімальному рівні”. Мета полягає в тому, щоб брати на себе управління як можна менше, тобто намагатися не втручатися і не пропонувати готові рішення.

Натомість, КГ контролюватимуть і надихатимуть на роботу офіцерів навчальної групи, концентруючи увагу на тому, що кожен з них зможе успішно завершити навчання лише тоді, коли викладачі зроблять висновок, що слухачі будуть спроможні приймати рішення особисто.

Всі КГ беруть участь у оцінці слухачів.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГРАМИ ТА ОЦІНЮВАННЯ СЛУХАЧІВ

Удосконалення програми КШКПС є безперервним процесом, що включає перегляд поточної програми курсів, розроблення та уточнення навчальних матеріалів, затвердження змін, а також розроблення та розповсюдження матеріалів курсу.

Завдання викладачів КШКПС – прагнути зробити навчальну програму більш ефективною, оновленою, гнучкою.

Оцінка та перевірка

Для оцінювання досягнень слухачів створений процес оцінювання курсу. Оцінка забезпечує ефективність проведення навчального курсу.

Курс є ефективним в тій мірі, в якій слухач досягає поставлених цілей навчання.

Дані щодо оцінки або зворотного зв'язку можуть бути отримані із записів про успішність слухачів у відповідних журналах.

Процес оцінювання

З метою удосконалення та розвитку КШКПС існує система зворотного зв'язку та оцінки, в якій беруть участь слухачі, ДК, зовнішні установи та окремі особи, які беруть участь у навчанні. Це гарантує, що зміни, які будуть потрібні в короткостроковій, а також у довгостроковій перспективі, будуть враховані.

Відгуки слухачів

Наприкінці тижня, модуля або навчального курсу кожен слухач повинен надати індивідуальний відгук. КомНГ відповідає за організацію опитування та збір даних (у письмовому вигляді або у системі дистанційного навчання), повідомляє ДК про важливі питання,

якщо необхідно, для подальшого розгляду наприкінці курсу. Мета полягає в тому, щоб встановити, якою мірою цілі та завдання були досягнуті, та визначити, якою мірою педагогічна діяльність повинна підтримуватися, вдосконалюватися або змінюватися.

Наприкінці КШКПС слухачам пропонується надати офіційний детальний письмовий відгук. Вказівки для підготовки такого звіту будуть надані АДК. Відповідальність за організацію та написання огляду буде покладено на ПК при підтримці КомНГ.

Викладачі

Викладачі, які беруть участь у плануванні та реалізації освітнього процесу, подають звіт щодо результатів спостереження за проведенням визначених занять, а також інших навчальних заходів.

Директори модулів (ДМ) відіграють ключову роль у розробленні матеріалів модулів.

Вони повинні:

готувати необхідні запитання і матеріали, необхідні для проведення зворотного зв'язку;

збирати та аналізувати відгуки слухачів, тести, інші завдання під час модуля;

представити свої висновки та рекомендації АДК;

підготувати Звіт про результати вивчення матеріалів модуля, коментуючи обсяг досягнутих цілей і завдань, та дати рекомендації щодо змін цілей, завдань, розподілу часу.

Звіт про оцінювання курсу

На основі відгуків слухачів та Звітів про результати вивчення матеріалів модуля, АДК робить Звіт про оцінку курсу.

Процес внутрішньої звітності у поєднанні з будь-якими звітами про перевірку є важливими факторами для вдосконалення КШКПС. Зміни, які необхідно буде внести до майбутнього КШКПС, реалізуються АДК.

Огляд роботи слухачів

АДК та КГ проводять регулярні зустрічі для обговорення прогресу та результатів роботи слухачів. КГ проводять бесіди зі слухачами, надають поради та рекомендації щодо необхідних удосконалень, визначають теми, на яких слід зосередитися, і, якщо необхідно, розробляють індивідуальний план для управління розвитком. Цей регулярний огляд полегшує виявлення випадків недостатньої ефективності та прогресу, а також вжиття своєчасних коригувальних дій для того, щоб підвищити шанси слухача на досягнення прохідного рівня до кінця курсу.

Проміжні та підсумкові звіти готуються КГ. Вони розглядаються на семінарах з оцінювання в середині та наприкінці курсу і затверджуються АДК.

Після завершення КШКПС слухачі отримують сертифікат, який відображає ефективність роботи слухачів протягом всього курсу.

II. СТРУКТУРА КУРСУ

КОМАНДНО-ШТАБНИЙ КУРС ТАКТИЧНОГО РІВНЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ (L-2)			
I. МОДУЛЬ М1 – ЗАСТОСУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ	II. МОДУЛЬ М2 – ЛІДЕРСТВО	III. МОДУЛЬ М3 – НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА	IV. МОДУЛЬ М4 – ПОВСЯКДЕННА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ
608 годин	78 годин	64 години	48 годин

I. МОДУЛЬ М1 – ЗАСТОСУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ

Мета:

Забезпечення розуміння офіцерами теоретичних положень основ застосування Повітряних Сил. Набуття офіцерами умінь планувати дії бригади (полку) під час виконання основних бойових завдань з урахуванням досвіду операції об'єднаних сил (антитерористичної операції), історії війн і воєнного мистецтва (у тому числі за оперативним стандартами НАТО). Набуття офіцерами умінь управляти підлеглими силами та засобами під час виконання бойових завдань.

Зміст: модуль М1 містить 4 блоки

№ блоку	Зміст блоку	Час на вивчення, академічних годин	Освітній рівень
100	Вступ до курсу	4	1
101	Основи застосування Повітряних Сил	74	2
102	Підготовка та бойове застосування військових частин Повітряних Сил (складається зі спеціалізованих (вибіркових) блоків)	346	3
	КШН, диференційований залік	30, 6	3
103	Застосування повітряного командування Повітряних Сил ЗС України	124	3
	РШТ, екзамен	18, 6	3

Директор модулю: полковник Горобець Ю.О. (начальник кафедри Повітряних Сил).

Тривалість модулю: 608 годин.

Хто забезпечує навчання: науково-педагогічні працівники та представники органів військового управління Повітряних Сил Збройних Сил України.

Оцінка результатів навчання: загальна оцінка виставляється кожному слухачу за результатами практичних занять (групових вправ), захисту есе, за результатами виконання обов'язків під час проведення командно-штабного навчання (рівня бригади), диференційованого заліку з бригадної тематики, за результатами виконання обов'язків під час проведення роздільного штабного тренування (рівня повітряного командування), екзамену з тематики повітряного командування.

II. МОДУЛЬ М2 – ЛІДЕРСТВО

Мета:

Поглибити знання слухачів з питань філософії військового лідерства та стратегічних комунікацій.

Забезпечення розуміння слухачами психологічних аспектів діяльності офіцера-лідера, правових основи діяльності Збройних Сил України.

Набуття офіцерами умінь ефективно використовувати військову риторику в процесі виконання службових обов'язків.

Зміст: модуль М2 містить 5 блоків

№ блоку	Зміст блоку	Час на вивчення, академічних годин	Освітній рівень
201	Філософія військового лідерства у контексті глобальних змін	16	1
202	Військова риторика у професійній діяльності офіцера-лідера	18	3
203	Психологічні аспекти діяльності офіцера-лідера	14	2
204	Правові основи діяльності Збройних Сил України	18	2
205	Основи стратегічних комунікацій	12	1

Директор модулю: полковник Ковальчук О.П. (заступник начальника кафедри суспільних наук гуманітарного інституту)

Тривалість модулю: 78 годин (теорія – 54 години, практика – 24 години)

Хто забезпечує навчання: науково-педагогічні та наукові працівники університету, представники органів військового управління

Оцінка результатів навчання: загальна оцінка виставляється кожному слухачу за результатами поточної успішності та захисту індивідуальних проектів (есе).

III. МОДУЛЬ М3 – НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА

Мета:

Забезпечення розуміння слухачами порядку функціонування систем міжнародної та національної безпеки, зовнішньої та безпекової політики держави як рамок для розвитку і застосування Збройних Сил демократичної країни.

Поглибити знання слухачів з питань міжнародного гуманітарного права.

Зміст: модуль М3 містить 3 блоки

№ блоку	Зміст блоку	Час на вивчення, академічних годин	Освітній рівень
301	Міжнародна безпека	18	1
302	Національна безпека	30	2
303	Міжнародне гуманітарне право	16	1

Директор модулю: полковник Панкратов Є.Є. (заступник начальника кафедри стратегії національної безпеки та оборони).

Тривалість модулю: 64 години (теорія – 46 годин, практика – 18 годин).

Хто забезпечує навчання: науково-педагогічні та наукові працівники університету, представники органів військового управління

Оцінка результатів навчання: загальна оцінка виставляється кожному слухачу за результатами поточної успішності та захисту індивідуальних і групових проектів.

IV. МОДУЛЬ М4 – ПОВСЯКДЕННА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ

Мета:

Забезпечення розуміння слухачами основ бойової підготовки, бойової та мобілізаційної готовності військової частини.
Поглибити знання слухачів з питань адміністративної та фінансово-господарської діяльності військової частини.

Зміст: модуль М4 містить 3 блоки

№ блоку	Зміст блоку	Час на вивчення, академічних годин	Освітній рівень
401	Бойова підготовка військової частини (складається зі спеціалізованих (вибіркових) блоків)	20	2
402	Бойова та мобілізаційна готовність військової частини	16	2
403	Адміністративна та фінансово-господарська діяльність військової частини	12	1

Директор модулю: полковник Пехота С.Г. (старший викладач кафедри керівництва військами (силами) в мирний час).

Тривалість модулю: 48 годин (теорія – 36 годин, практика – 12 годин).

Хто забезпечує навчання: науково-педагогічні та наукові працівники університету, представники органів військового управління.

Оцінка результатів навчання: загальна оцінка виставляється кожному слухачу за результатами поточної успішності та диференційованого заліку.

для спеціалізації “Бойове застосування та управління діями військових частин радіотехнічних військ”:

Всього годин	З них		Заняття під керівництвом викладача										
	під керівництвом викладача	самостійна робота	лекція	семінарське заняття	круглий стіл	групове заняття	практичне заняття	групова вправа	КШН/РШТ	тактична літучка	розрахунково-графічна робота	контрольні заходи	резерв навчального часу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
За КШКПС	828	348	53	28	52	196	96	302	48			23	30
У тому числі:													
Модуль I	608	261	23		36	118	64	298	48			21	
Модуль II	78	30	18	12	4	24	20						
Модуль III	64	24	8	10	10	28	8						
Модуль IV	48	18	4	6	2	26	4	4				2	
РЕЗЕРВ	30	15											30

для спеціалізації “Бойове застосування та управління діями військових частин авіації”:

Всього годин	З них		Заняття під керівництвом викладача										
	під керівництвом викладача	самостійна робота	лекція	семінарське заняття	круглий стіл	групове заняття	практичне заняття	групова вправа	КШН/РШТ	тактична літучка	розрахунково-графічна робота	контрольні заходи	резерв навчального часу
За КШКПС	828	348	73	28	56	204	118	248	48			23	30
У тому числі:													
Модуль I	608	261	43		40	126	86	244	48			21	
Модуль II	78	30	18	12	4	24	20						
Модуль III	64	24	8	10	10	28	8						
Модуль IV	48	18	4	6	2	26	4	4				2	
РЕЗЕРВ	30	15											30

для спеціалізації “Організація зв’язку, автоматизація управління та радіотехнічне забезпечення”:

Всього годин	З них		Заняття під керівництвом викладача										
	під керівництвом викладача	самостійна робота	лекція	семінарське заняття	круглий стіл	групове заняття	практичне заняття	групова вправа	КШН/РШТ	тактична літучка	розрахунково-графічна робота	контрольні заходи	резерв навчального часу
За КШКПС	828	348	63	28	44	206	108	270	48			31	30
У тому числі:													
Модуль I	608	261	35	4	24	126	76	266	48			29	
Модуль II	78	30	18	12	4	24	20						
Модуль III	64	24	8	10	10	28	8						
Модуль IV	48	18	2	2	6	28	4	4				2	
РЕЗЕРВ	30	15											30

для спеціалізації “Організація інженерно-авіаційного забезпечення”:

Всього годин	З них		Заняття під керівництвом викладача										
	під керівництвом викладача	самостійна робота	лекція	семінарське заняття	круглий стіл	групове заняття	практичне заняття	групова вправа	КШН/РШТ	тактична літучка	розрахунково-графічна робота	контрольні заходи	резерв навчального часу
За КШКПС	828	348	65	48	82	206	196	106	48			47	30
У тому числі:													
Модуль I	608	261	35	20	66	128	164	102	48			45	
Модуль II	78	30	18	12	4	24	20						
Модуль III	64	24	8	10	10	28	8						
Модуль IV	48	18	4	6	2	26	4	4				2	
РЕЗЕРВ	30	15											30

для спеціалізації “Організація експлуатації та ремонту озброєння та військової техніки зенітних ракетних військ”:

Всього годин	З них		Заняття під керівництвом викладача										
	під керівництвом викладача	самостійна робота	лекція	семінарське заняття	круглий стіл	групове заняття	практичне заняття	групова вправа	КШН/РШТ	тактична літучка	розрахунково-графічна робота	контрольні заходи	резерв навчального часу
За КШКПС	828	348	69	40	68	172	113	265	48			23	30
У тому числі:													
Модуль I	608	261	39	12	52	94	81	261	48			21	
Модуль II	78	30	18	12	4	24	20						
Модуль III	64	24	8	10	10	28	8						
Модуль IV	48	18	4	6	2	26	4	4				2	
РЕЗЕРВ	30	15											30

для спеціалізації “Організація експлуатації та ремонту озброєння та військової техніки радіотехнічних військ”:

Всього годин	З них		Заняття під керівництвом викладача										
	під керівництвом викладача	самостійна робота	лекція	семінарське заняття	круглий стіл	групове заняття	практичне заняття	групова вправа	КШН/РШТ	тактична літучка	розрахунково-графічна робота	контрольні заходи	резерв навчального часу
За КШКПС	828	348	53	28	44	198	102	302	48			23	30
У тому числі:													
Модуль I	608	261	23		28	120	70	298	48			21	
Модуль II	78	30	18	12	4	24	20						
Модуль III	64	24	8	10	10	28	8						
Модуль IV	48	18	4	6	2	26	4	4				2	
РЕЗЕРВ	30	15											30

для спеціалізацій:

“Організація аеродромно-технічного та інженерно-аеродромного забезпечення”;

“Застосування та управління діями військових частин та установ матеріально-технічного забезпечення”

Всього годин	З них		Заняття під керівництвом викладача										
	під керівництвом викладача	самостійна робота	лекція	семінарське заняття	круглий стіл	групове заняття	практичне заняття	групова праця	КШН/РШТ	тактична літучка	розрахунково-графічна робота	контрольні заходи	резерв навчального часу
За КШКПС	828	348	75	28	68	184	228	144	48			23	30
У тому числі:													
Модуль I	608	261	45		52	106	196	140	48			21	
Модуль II	78	30	18	12	4	24	20						
Модуль III	64	24	8	10	10	28	8						
Модуль IV	48	18	4	6	2	26	4	4				2	
РЕЗЕРВ	30	15											30

Примітка: 1. З урахуванням вихідних днів та державних свят на курс виділяється 138 навчальних днів тривалістю по 6 академічних годин (138×6=828 академічних годин).

2. Протягом курсу самостійна підготовка може бути проведена 116 раз (по 3 години). Всього – 348 годин самостійної підготовки, передбаченої розпорядком дня.

IV. ПЛАН-ПРОГРАМА КУРСУ

V. ГРАФІК-КАЛЕНДАР КУРСУ

VI. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Вхідний контроль проводиться в перший день курсу шляхом відповіді на тестове завдання за тематикою тактики дій батальйону (дивізіону, авіаційної ескадрильї) впродовж 45 хвилин.

Вхідний контроль з фізичної підготовки проводиться в перший день курсу відповідно до вимог розділу VII.

Поточний контроль проводиться під час всіх видів занять у формі: контрольних опитувань, літучок, співбесід з окремих питань. Засоби поточного контролю: тестові завдання, теми виступів на семінарах, круглих столах та групових і практичних заняттях. Оцінка роботи слухача під час вивчення модуля обчислюється як відсоток середньої оцінки слухача за заняття, що передбачають оцінювання, від максимально можливої середньої оцінки за ці заняття.

Підсумковий контроль за модуль здійснюється проведенням презентації письмових робіт, захисту індивідуальних і колективних проектів, диференційованого заліку, екзамену.

Підсумковий контроль за Модуль М1– ЗАСТОСУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ здійснюється проведенням екзамену. Під час виставлення оцінки за екзамен враховуються результати захисту есе, командно штабного навчання та диференційованого заліку за бригадною тематикою, роздільного штабноготренування та екзамену за тематикою повітряного командування з урахуванням результатів поточного контролю.

Підсумковий контроль за Модуль М2 – ЛІДЕРСТВО здійснюється проведенням захисту індивідуальних проектів. Оцінка виставляється з урахуванням результатів поточного контролю.

Підсумковий контроль за Модуль М3– НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА здійснюється шляхом захисту індивідуальних і групових проектів. Оцінка виставляється з урахуванням результатів поточного контролю.

Підсумковий контроль за Модуль М4– ПОВСЯКДЕННА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ здійснюється проведенням диференційованого заліку. Оцінка виставляється з урахуванням результатів поточного контролю.

Оцінки за контрольні заходи виставляються за 100-бальною шкалою.

Загальна оцінка за курс виставляється за оцінками, отриманими слухачами за кожний модуль (дольова частка оцінки кожного модулю враховується виходячи з часу, виділеного на вивчення відповідного модулю).

Слухач, який отримав за модуль менше 50 балів або отримав незадовільну оцінку з фізичної підготовки наприкінці першого місяця навчання відраховується з курсу.

VII. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

VIII. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Фізична підготовка на курсі організується та проводиться у формі самостійної роботи (індивідуальних фізичних тренувань) та контрольних заходів.

Самостійна робота слухачів організується та проводиться під керівництвом АДК за участю викладачів кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту або самостійно. Основу самостійної роботи складають індивідуальні фізичні тренування (у час, визначений розкладом занять, не менше 3 год. на тиждень, у години самостійної підготовки), на яких вдосконалюються уміння та навички у виконанні вправ фізичної підготовки, а також використовуються різноманітні підготовчі та допоміжні вправи, прийоми та дії. За власним бажанням слухачі мають право займатися фізичними вправами у позаслужбовий час, використовуючи об'єкти навчально-спортивної бази університету (відповідно до графіку їх роботи).

Контрольні заходи включають в себе здійснення вхідного, поточного та підсумкового видів контролю, які проводяться в перший тиждень, другий та останній місяці навчання. **За результатами поточного контролю приймається рішення щодо спроможності слухача виконати нормативи фізичної підготовленості та доцільності його подальшого навчання.**

Програма перевірки рівня фізичної підготовленості слухачів курсу складається із трьох (двох) вправ, відповідно до вимог діючої Настанови з фізичної підготовки в Збройних силах України, характеризують різні фізичні якості та оцінюються за другою категорією за рівнем вимог до їх фізичної підготовки.

Для виконання нормативів з фізичної підготовленості слухачі, відповідно з їх віком, розподіляються на групи:

Вікові групи	Чоловіки	Жінки
перша	до 25 років	до 25 років
друга	до 30 років	до 30 років
третьа	до 35 років	до 35 років
четверта	до 40 років	до 40 років
п'ята	до 45 років	до 45 років
шоста	до 50 років	понад 45 років
сьома	понад 50 років	—

Слухачам за виконання фізичних вправ нараховуються бали відповідно до Таблиць нарахування балів за виконання вправ з фізичної підготовки.

ТАБЛИЦЯ

нарахування балів за виконання вправ з фізичної підготовки для військовослужбовців чоловіків

Бали	Підтягування на перекладині	Згинання і розгинання рук в упорі на брусах*	Згинання і розгинання рук в упорі лежачі*	Вправи з гирями*								Біг на 3 км	Біг на 2 км	Біг на 1 км	Біг на 100 м	Човниковий біг 10х10 м**
				до 65 кг		до 70 кг		до 80 кг		>80 кг						
				Піднімання двох гир по довгому циклу 16 кл	Ривок гирі 16 кг	Піднімання двох гир по довгому циклу 16 кл	Ривок гирі 24 кг	Піднімання двох гир по довгому циклу 24 кл	Ривок гирі 24 кг	Піднімання двох гир по довгому циклу 24 кл	Ривок гирі 24 кг					
				№3	№6	№6а	№4	№5	№4	№5	№ 4					
кількість разів											хв.сек			сек		
50	30	30	50	25	80	30	70	20	80	25	90	11.10	6.45	3.10	12.0	24.5
49	29		49									11.15	6.50	3.11	12.1	24.6
48	28	29	48	24	78	29	68	19	78	24	88	11.20	6.55	3.12	12.2	24.7
47	27		47									11.25	7.00	3.13	12.3	24.8
46	26	28	46	23	76	28	66	18	76	23	86	11.30	7.05	3.14	12.4	24.9
45	25		45									11.35	7.10	3.15	12.5	25.0
44	24	27	44	22	74	27	64	17	74	22	84	11.40	7.15	3.16	12.6	25.1
43	23		43									11.45	7.20	3.17	12.7	25.2
42	22	26	42	21	72	26	62	16	72	21	82	11.50	7.25	3.18	12.8	25.3
41	21		41									11.55	7.30	3.19	12.9	25.4
40	20	25	40	20	70	25	60	15	70	20	80	12.00	7.35	3.20	13.0	25.5
39	19		39									12.05	7.40	3.22	13.1	25.6
38	18	24	38	19	68	24	58	14	68	19	78	12.10	7.45	3.24	13.2	25.7
37	17		37									12.15	7.50	3.26	13.3	25.8
36	16	23	36	18	66	23	56	13	66	18	76	12.20	7.55	3.28	13.4	25.9
35	15		35									12.25	8.00	3.30	13.5	26.0
34		22	34	17	64	22	54	12	64	17	74	12.30	8.05	3.32	13.6	26.1
33	14		33									12.35	8.10	3.34	13.7	26.2

Бали	Підтягування на перекладині	Згинання і розгинання рук в упорі на брусах*	Згинання і розгинання рук в упорі лежачі*	Вправи з гирями*								Біг на 3 км	Біг на 2 км	Біг на 1 км	Біг на 100 м	Човниковий біг 10x10 м**
				до 65 кг		до 70 кг		до 80 кг		>80 кг						
				Піднімання двох гир по довгому циклу 16 кг	Ривок гирі 16 кг	Піднімання двох гир по довгому циклу 16 кг	Ривок гирі 24 кг	Піднімання двох гир по довгому циклу 24 кг	Ривок гирі 24 кг	Піднімання двох гир по довгому циклу 24 кг	Ривок гирі 24 кг					
				№3	№6	№6а	№4	№5	№4	№5	№4					
кількість разів											хв.сек			сек		
32		21	32	16	62	21	52	11	62	16	72	12.40	8.15	3.36	13.8	26.3
31	13		31									12.45	8.20	3.38	13.9	26.4
30		20	30	15	60	20	50	10	60	15	70	12.50	8.25	3.40	14.0	26.5
29	12		29									12.55	8.30	3.45	14.1	26.6
28		19	28	14	58	19	48		58	14	68	13.00	8.35	3.50	14.2	26.7
27	11		27					9				13.05	8.40	3.55	14.3	26.8
26		18	26	13	56	18	46		56	13	66	13.10	8.45	4.00	14.4	26.9
25	10		25									13.15	8.50	4.04	14.5	27.0
24		17	24	12	54	17	44	8	54	12	64	13.20	8.55	4.08	14.6	27.2
23	9		23									13.25	9.00	4.12	14.7	27.4
22		16	22	11	52	16	42		52	11	62	13.30	9.05	4.16	14.8	27.6
21	8		21					7				13.35	9.10	4.20	14.9	27.8
20		15	20	10	50	15	40		50	10	60	13.40	9.15	4.24	15.0	28.0
19	7		19		48		38		48		58	13.45	9.20	4.28	15.2	28.2
18		14	18	9	46	14	36	6	46	9	56	13.50	9.25	4.32	15.4	28.4
17	6		17		44		34		44		54	13.55	9.30	4.36	15.6	28.6
16		13	16	8	42	13	32		42	8	52	14.00	9.35	4.40	15.8	28.8
15	5		15		40		30	5	40		50	14.10	9.40	4.44	16.0	29.0
14		12	14	7	38	12	28		38	7	48	14.20	9.45	4.48	16.1	29.2
13			13		36		26		36		46	14.30	9.50	4.52	16.2	29.4
12	4	11	12	6	34	11	24	4	34	6	44	14.40	9.55	4.56	16.3	29.6
11			11		32		22		32		42	14.50	10.00	5.00	16.4	29.8
10		10	10	5	30	10	20		30	5	40	15.00	10.05	5.10	16.5	30.0

Бали	Підтягування на перекладині	Згинання і розгинання рук в упорі на брусах*	Згинання і розгинання рук в упорі лежачі*	Вправи з гирями*								Біг на 3 км	Біг на 2 км	Біг на 1 км	Біг на 100 м	Човниковий біг 10x10 м**
				до 65 кг		до 70 кг		до 80 кг		>80 кг						
				Піднімання двох гир по довгому циклу 16 кг	Ривок гирі 16 кг	Піднімання двох гир по довгому циклу 16 кг	Ривок гирі 24 кг	Піднімання двох гир по довгому циклу 24 кг	Ривок гирі 24 кг	Піднімання двох гир по довгому циклу 24 кг	Ривок гирі 24 кг					
				№3	№6	№6а	№4	№5	№4	№5	№4					
кількість разів										хв.сек			сек			
9	3	9	9		28	9	18	3	28		38	15.10	10.10	5.20	16.6	30.2
8		8	8	4	26	8	16		26	4	36	15.20	10.15	5.30	16.7	30.4
7		7	7		24	7	14		24		34	15.30	10.20	5.40	16.8	30.6
6	2	6	6	3	22	6	12	2	22	3	32	15.40	10.25	5.50	16.9	30.8
5		5	5		20	5	10		20		30	15.50	10.30	6.00	17.0	31.0
4		4	4	2	18	4	8		18	2	28	16.00	10.35	6.10	17.2	31.2
3	1	3	3		16	3	6	1	16		26	16.10	10.40	6.20	17.4	31.4
2		2	2	1	14	2	4		14	1	24	16.20	10.45	6.30	17.6	31.6
1		1	1		12	1	2		12		22	16.30	10.50	6.40	17.8	31.8

Примітка: * вправа на заміну для визначення рівня розвитку сили;

** вправа на заміну для визначення рівня розвитку швидкості.

ТАБЛИЦЯ
нарахування балів за виконання вправ з фізичної підготовки для
військовослужбовців-жінок

Бали	Ривок гири 8 кг*				Згинання і розгинання рук в упорі лежачі*	Комплексна силова вправа	Біг на 1 км	Біг на 100 м	Човниковий біг 10x10 м**
	до 50 кг	до 60 кг	до 70 кг	>70 кг					
	№ 5 разів	№ 5 разів	№ 5 разів	№ 5 разів					
40	40	44	48	52	30	60	3.45	15,0	29,0
39						59	3.48	15,2	29,2
38	38	42	46	50	29	58	3.51	15,4	29,4
37						57	3.54	15,6	29,6
36	36	40	44	48	28	56	3.57	15,8	29,8
35						55	4.00	16,0	30,0
34	34	38	42	46	27	54	4.04	16,1	30,2
33						53	4.08	16,2	30,4
32	32	36	40	44	26	52	4.12	16,3	30,6
31						51	4.16	16,4	30,8
30	30	34	38	42	25	50	4.20	16,5	31,0
29						49	4.24	16,6	31,2
28	28	32	36	40	24	48	4.28	16,7	31,4
27						47	4.32	16,8	31,6
26	26	30	34	38	23	46	4.36	16,9	31,8
25						45	4.40	17,0	32,0
24	24	28	32	36	22	44	4.44	17,1	32,2
23						43	4.48	17,2	32,4
22	22	26	30	34	21	42	4.52	17,3	32,6
21						41	4.56	17,4	32,8
20	20	24	28	32	20	40	5.00	17,5	33,0
19						38	5.05	17,6	33,2
18	18	22	26	30	18	36	5.10	17,7	33,4
17						34	5.15	17,8	33,6
16	16	20	24	28	16	32	5.20	17,9	33,8
15						30	5.25	18,0	34,0

Бали	Ривок гирі 8 кг*				Згинання і розгинання рук в упорі лежачі*	Комплексна силова вправа	Біг на 1 км	Біг на 100 м	Човниковий біг 10x10 м**
	до 50 кг	до 60 кг	до 70 кг	>70 кг					
	№ 5 разів	№ 5 разів	№ 5 разів	№ 5 разів					
14	14	18	22	26	14	28	5.30	18,1	34,1
13					13	26	5.35	18,2	34,2
12	12	16	20	24	12	24	5.40	18,3	34,3
11					11	22	5.45	18,4	34,4
10	10	14	18	22	10	20	5.50	18,5	34,5
9					9	18	5.55	18,6	34,6
8	8	12	16	20	8	16	6.00	18,7	34,7
7					7	14	6.10	18,8	34,8
6	6	10	14	18	6	12	6.20	18,9	35,0
5					5	10	6.30	19,0	35,1
4	4	8	12	16	4	8	6.40	19,1	35,2
3					3	6	6.50	19,2	35,3
2	2	3	4	5	6	7	7.00	19,3	35,4
1	2	6	10	14	2	4	7.10	19,4	35,5

Примітка: * вправа на заміну для визначення рівня розвитку сили;
** вправа на заміну для визначення рівня розвитку швидкості.

У кожній вправі визначено мінімальний пороговий рівень. За невиконання порогового рівня у будь-якій вправі військовослужбовець (крім 7 вікової групи) з фізичної підготовленості оцінюється “незадовільно”.

Слухачі з вагою понад 80 кг та ростом понад 180 см, а також військовослужбовці-жінки мають право вибору вправи на розвиток сили (табл. 3). Слухач, що не виконав одну з призначених вправ або усунувся від перевірки без поважної причини, з фізичної підготовленості оцінюється “незадовільно”. За неможливості виконати вправу з будь-яких причин, що підтверджується відповідними документами (актами), військовослужбовцю надається можливість вибору вправи для заміни, що визначає ту саму спрямованість з визначеного переліку вправ (чи альтернативна вправа відповідно до наказу НУ №168 від 04.06.2019 Про затвердження Положення про організацію фізичної підготовки зі слухачами з обмеженими функціональними можливостями за показниками фізичного стану) (табл. 3).

ПЕРЕЛІК
фізичних вправ за вибором слухачів

Категорії військовослужбовців	Вправи на силу	
	чоловіки	жінки
1 категорія		
Офіцери 1-2 вікової групи	№ 3 (4)*	№ 7 (5)**
Офіцери 3-4 вікової групи	№ 3 (5)*	№ 7 (5, 6a)**
Офіцери 5-6 вікової групи	№ 3 (5, 6)*	
Офіцери 7 вікової групи	№ 3-6a**	
2 категорія		
Офіцери 3 вікової групи	№ 3 (5)*	№ 7 (5, 6a)**
Офіцери 4-5 вікової групи	№ 3 (5, 6)*	
Офіцери 6-7 вікової групи	№ 3-6a**	
3 категорія		
Офіцери 4 вікової групи	№ 3 (5, 6)*	№ 7 (6a)**
Офіцери 5 вікової групи	№ 3 (5, 6, 6a)*	
Офіцери 6-7 вікової групи	№ 3-6a**	

Примітка: * вправа за вибором для слухачів вагою понад 80 кг та ростом понад 180 см;

** вправа за вибором.

У разі звільнення слухача за станом здоров'я від виконання однієї із вправ на силу або витривалість, його фізична підготовленість оцінюються не вище “задовільно”, за умови, що за інші вправи набрано суму балів на оцінку не менше “задовільно”.

Оцінка фізичної підготовленості слухачів складається із суми балів за виконання всіх призначених для перевірки вправ і визначається відповідно до Таблиці нормативів оцінки фізичної підготовленості (табл. 4).

ТАБЛИЦЯ
нормативів для визначення рівня фізичної підготовленості слухачів

Категорії військовослужбовців	Пороговий рівень	Для військовослужбовців чоловіків					
		Оцінка з 3-х вправ			Оцінка з 2-х вправ		
		за національною системою / за 100 бальною системою			за національною системою / за 100 бальною системою		
		5 /90-100	4 /65-89	3 /50-64	5 /90-100	4 /65-89	3 /50-64
Особи офіцерського складу 2 вікової групи (до 30 років)							
1 категорії	14	95	85	70	65	55	45
2 категорії	13	90	80	65	60	50	40
Особи офіцерського складу 3 вікової групи (до 35 років)							
1 категорії	13	90	80	65	60	50	40
2 категорії	12	85	75	60	55	45	35
Особи офіцерського складу 4 вікової групи (до 40 років)							
1 категорії	12	85	75	60	55	45	35
2 категорії	11	80	70	55	50	40	30
3 категорії	10	75	65	50	45	35	25
Особи офіцерського складу 5 вікової групи (до 45 років)							
1 категорії	10	80	70	55	50	40	30
2 категорії	9	75	65	50	45	35	25
3 категорії	8	70	60	45	40	30	20
Особи офіцерського складу 6 вікової групи (до 50 років)							
1 категорії	9	75	65	50	45	35	25
2 категорії	8	70	60	45	40	30	20
3 категорії	7	65	55	40	35	25	15
Особи офіцерського складу 7 вікової групи (понад 50 років)							
1 категорії	-	70	60	45	40	30	20
2 категорії	-	65	55	40	35	25	15
3 категорії	-	60	50	35	30	20	10
Для військовослужбовців-жінок							
2 вікова група до 30 років	13	75	65	50	50	45	40
3 вікова група до 35 років	12	70	60	45	45	40	35
4 вікова група до 40 років	11	65	55	40	40	35	30
5 вікова група до 45 років	10	60	50	35	35	30	25
6 вікова група понад 45 років	-	55	45	30	30	25	20